

BLOCAȚI ÎN *Noua Zeelandă*

PE 25 MARTIE 2020, LA MAI PUȚIN DE 3 SĂPTĂMÂNI DE LA SOSIREA NOASTRĂ ÎN NOUA ZEELANDĂ, ÎNCEPEAM LOCKDOWNUL CU TELEVIZORUL PORNIT ȘI CU O PUNGA DE CHIPSURI ÎN MÂNĂ. ASCULTÂND ATENT UNA DINTRE PRIMELE CONFERINTE DE PRESĂ SUSTINUTE DE PRIM-MINISTRUL JACINDA ARDERN, CONFERINTE CU CARE AVEAM, DE ALTFEL, SĂ NE OBÎȘNUIM PE ÎNTREAGA DURATĂ A RESTRICTIILOR IMPUSE DE PANDEMIA DE COVID-19.

TEXT: RADU PĂLTINEANU
FOTO: RADU PĂLTINEANU ȘI IRINA REPEDE

Mesajele clare și empatice ale prim-ministrului și gândul că facem parte din mega-echipa ei de 5 milioane de neozelandezi gata să învingă virusul care a pus stăpânire pe omenire, ne-a ajutat să trecem cu brio peste această etapă necesară unei reveniri la normalitate. Cinci săptămâni mai târziu ne-am trezit ca dintr-un vis urât într-o țară liberă de virusul păgubaș, gata de-a o explora la pas, în canoe și pe bicicletă. Atunci când am decolat de pe Otopeni, nu ne imaginam că ceea ce ar fi trebuit să fie o experiență de două săptămâni urma, ușor-ușor, să se transforme într-o aventură de un an de zile, întinsă de-a lungul celor trei insule principale ale Arhipelagului Neozelandez. După o expediție solo de trei ani de-a lungul Americilor pe bicicletă, sunt la prima aventură alături de iubita mea, Irina. Lucrurile sunt diferite acum, în doi. Fără să ne dăm seama pe moment, prin decizia noastră de a rămâne, am transformat o situație de criză într-o nouă oportunitate de aventură. Am făcut asta într-una dintre puținele țări din lume care se poate lăuda cu o revenire cât se poate de aproape de mult dorita normalitate pre-COVID-19. Într-o lume care și-a închis granițele peste noapte și în care turismul internațional a devenit un fenomen extrem de restrâns, timp de un an de zile ne-am putut bucura de una dintre cele mai spectaculoase țări din lume, fără grija virusului și a restricțiilor impuse de pandemie. Măsurile luate la timp de către guvern, cum ar fi închiderea granițelor pentru străini, carantinarea obligatorie la sosire, un lockdown dur, un set de reguli clare și o campanie de comunicare excelentă, constituie rețeta care a eliminat transmiterea comunitară a virusului COVID-19 și a ajutat societatea neozelandeză să revină, cu foarte mici excepții, la normalitate.

Plantația de cafea și chemarea sălbăticeii

Imediat după ridicarea parțială a restricțiilor ne-am mutat la o gazdă găsită pe platforma WWOOF (World Wide Organization of Organic Farms). Ca mulți alți kiwi, Robert oferă cazare și hrană în schimbul a patru ore de muncă zilnică. *WWOF.org* e o platformă online foarte căutată de către tinerii străini care își doresc să petreacă un timp mai îndelungat în Noua Zeelandă cu un buget redus, dar și o formă autentică de a cunoaște mai bine viețile neozelandezilor și de a învăța despre agricultură, grădinărit, creșterea animalelor, permacultură, activități centrale ale vieții neozelandeze. Robert are singura plantație de cafea din Noua Zeelandă. A adus o specie de cafea din Noua Caledonie căreia i-a priit în clima subtropicală din Kaitaia, în extremitatea nordică a Insulei de Nord, și a început să o cultive pe pământul pe care tatăl său i l-a cedat. În timp ce săpăm un șanț de irigare, peticele răsfirate de pădure ce se zăresc la orizont mă fac să mă gândesc că pe acest teren pe care acum se întinde plantația de cafea a lui Robert, exista în trecutul nu foarte îndepărtat o junglă cu vegetație luxuriantă.

„Povestea colonizării Noii Zeelande de către om și mai ales de către omul alb, ca de altfel a multor alte teritorii, e una extrem de tristă. Nu au mai rămas decât o treime din pădurile care odinioară acopereau întregul arhipelag și probabil că dacă cele rămase nu ar fi fost puse sub strictă protecție, le-am fi pierdut și pe acestea. Colonizarea insulelor Arhipelagului Neozelandez corespunde cu o catastrofă ecologică de proporții, multe

PAGINILE ANTERIOARE: Traversarea Tongariro din Parcul Național Tongariro este una dintre cele mai populare drumeții din Noua Zeelandă, care îți permite să admiri peisajul vulcanic ce caracterizează centrul Insulei de Nord. **DREAPTA:** Unele porțiuni ale trail-ului Te Araroa, care traversează întreaga țară, pot fi parcurse în caiac sau canoe. În imagine, Golful Waikare din regiunea Northland.

STÂNGA: Un *pouwhenua* este un totem maori folosit pentru a marca granițe sau locuri importante în Rezervația Marină Hikurangi din apropiere de Kaikoura, Insula de Sud.

DREAPTA: Coronamentul unei păduri de kahikatea, arbori care amintesc de o perioadă demult apusă, o relicvă a supercontinentului Gondwana. Pădurea se află în apropiere de localitatea Te Kuiti, Insula de Nord.

dintre pădurile ancestrale fiind rase pentru a face loc terenurilor agricole. Asta a dus la dispariția și punerea în pericol de dispariție a numeroase specii. Pe acest dezastru ne-am dezvoltat ca și nație, iar creșterea bovinelor și a ovinelor, dar și alte activități conexe, continuă să contribuie cu miliarde bune la PIB.”

Te Araroa – The Long Pathway

Ironia face că Robert, la fel ca alte zeci de mii de neozeelandezi, beneficiază de terenul deluros defrișat pentru a-și crește cafeaua. Totuși, discuția aceasta și recomandarea lui de a face o drumeție în apropiere de Capul Reinga, cel mai nordic punct al Insulei de Nord a Noii Zeelande, ne-a făcut curioși să o luăm la pas, să explorăm ceea ce a mai rămas neatins din incredibila natură a Țării Lungului Nor Alb, așa cum este cunoscută Noua Zeelandă în limba maori. Așa am

aflat de Te Araroa, un fel de camino de Noua Zeelandă, un trail de 3.000 de kilometri care traversează Insula de Nord și Insula de Sud, cele două insule principale ale Noii Zeelande, prin cele mai sălbatice regiuni.

Traseul începe în apropiere de Capul Reinga și se termină la Bluff, la Strâmtoarea Foveaux. Aveam să descoperim, prin mijloace non-motorizate, preț de 10 luni, cele mai enigmatice și sălbatice zone ale arhipelagului, de la plaje pustii la jungle cu vegetație luxuriantă, la crește și vârfuri care depășesc 3.000 de metri altitudine.

Te Araroa începe cu o plajă pustie de 90 km, cunoscută ca 90 Mile Beach, lipsită de repere și care uneori mă duce cu gândul la mersul prin deșert sau traversarea unui ghețar, unde busola și GPS-ul sunt singurele repere. Avantajul e că aici avem marea pe partea dreaptă, dar chiar și așa, repetitivitatea terenului ne debusolează. Regiunea Northland este o zonă specială pentru populația maori. Aici își au

obârșia cinci triburi, iar în legendele lor, Capul Reinga și pădurea Herekino, aflată la capătul sudic al plajei 90 Mile, reprezintă locul unde spiritele celor plecați dintre noi se odihnesc înainte de a decola spre Hawaiki, spre pământul ancestral, acolo de unde primii navigatori polinezieni au imigrat acum mai bine de 800 de ani spre insulele Noii Zeelande.

Cum toamna târzie a făcut loc unui timid început de iarnă ploios, am fost invitați de o comunitate maori din apropiere de Ahipara să poposim pentru o săptămână într-o rulotă. Așa am învățat despre *marae*, sau sfatul popular maori, și *whakapapa*, genealogia triburilor maori, atât de importantă în viziunea acestui popor. Despre noțiuni precum *kaitiakitanga*, prin care fiecare formă de relief, pădure, râu sau vulcan este asociat unui zeu protector. Noțiuni care ne-au ajutat să navigăm cu alți ochi ținutul acesta îndepărtat.

Când te încumeți la un asemenea drum, primul pas este mereu cel mai greu. Ușor, ușor, am intrat în rutina vieții nomade. Patru luni ne-a luat să străbatem cei 1.700 km de trail prin Insula de Nord. După plajele sălbatice din nord au urmat pădurile ancestrale din Northland: Herekino, Raetia, Puketi, Omahuta. Toate acestea ascund acea vegetație luxuriantă care acoperea odinioară întreg teritoriul Noii Zeelande. Kauri, arborele gigant care ajunge la vârste venerabile de mii de ani, încă domină aceste păduri.

- De unde sunteți?
- Din România.
- Ați rămas blocați aici?
- Da. Mai bine spus, am ales să rămânem blocați aici.
- Nu e un loc rău în care să rămâi blocat, nu?

Neozeelanzii sunt una dintre cele mai prietenoase nații, iar acest dialog care avea să se repete aproape zilnic ne reamintea cât de norocoși suntem să ne putem bucura de aceste ținuturi în siguranță, departe de virusul care continua să facă ravagii în Europa și în restul lumii. Până și guvernul a fost de partea noastră, prelungindu-ne din oficiu vizele.

În Aotearoa există o legendă pentru fiecare vulcan, pisc, pădure sau râu, iar maorii venerază și respectă aceste forme de relief prin zeitățile care le reprezintă. Ele nu sunt văzute ca niște simple forme de relief, ci fac parte din *whakapapa* (genealogia triburilor). Cele cinci zile pe care le-am petrecut în canoa cu care am străbătut cursul mijlociu al Râului Whanganui au reprezentat, cu siguranță, un highlight al traseului de-a lungul Insulei de Nord. Whanganui, cu ale sale ape limpezi și canioane tapetate cu mușchi, a fost declarat în 2017 de către legislativul neozelandez entitate vie cu drepturi depline. Tradus, asta înseamnă că orice agresor care îi pune în pericol ecosistemele sau calitatea apei poate fi dat în judecată de către râul însuși, reprezentat de *iwi*-urile (triburile) locale. Dar nu era Noua Zeelandă națiunea care și-a ras pădurile și care și-a provocat un dezastru ecologic? Ba da, dar este și țara care a lansat multe structuri și politici de conservare la nivel mondial, iar progresele făcute în ultimii 50 de ani clasează Noua Zeelandă în topul modelelor de urmat în ceea ce privește protejarea ariilor naturale, documentarea lor și, de ce nu, promovarea lor turistică. Pare că această țară și-a dat seama la un moment dat că nu are sens să-și taie chiar toată pădurea, că până la urmă, frumusețea naturală și zonele de recreere în natură pot aduce mai mulți bani în economie prin ecoturism. Și ca bonus, aduce și sănătate celor care fac mișcare și se bucură de sălbăcie.

STÂNGA: Apus la Capul Reinga, cel mai nordic punct al Insulei de Nord a Noii Zeelande, locul de întâlnire a Mării Tasmaniei cu Pacificul de Sud. Pentru maori, acesta reprezintă locul de unde sufletele celor morți se aruncă în apă pentru lunga călătorie înapoi spre ținuturile strămoșilor lor din Hawaiki, în Polinezia. Capul Reinga este poate cel mai sacru loc din Noua Zeelandă pentru populația maori.

Insula de Sud pe biciclete

Cu siguranță aş exagera dacă aş îndrăzni să sugerez faptul că Noua Zeelandă nu a fost afectată în toată această perioadă de virusul care a pus stăpânire pe omenire. În ciuda faptului că țara de la antipozii a implementat un sistem de carantinare obligatoriu de 14 zile la sosirea în țară a propriilor cetățeni sau rezidenți (doar acestora li s-a mai permis să intre), cazuri de transmisie comunitară a virusului au mai avut loc în Auckland, orașul intrând de încă două ori în lockdown în ultimul an pentru câteva cazuri izolate răspândite de cei proaspăt reveniți în țară. Totuși, deja departe de metropola neozelandeză, noi ne-am putut continua călătoria liniștiți, știind că în situația dată ne aflăm într-una dintre cele mai sigure țări din lume. Odată trecuți Strâmtoarea Cook, care desparte Insula de Nord de Insula de Sud, am schimbat traseul, dar și abordarea acestuia. Ajunși la capătul trail-ului prin Insula de Nord, am decis să ne cumpărăm biciclete și să explorăm următoarea insulă concentrându-ne pe coasta de vest, renumită pentru relieful carstic, râurile de un albastru-turcoaz și ghețarii care coboară până aproape de mare.

Insula de Sud este cea mai întinsă insulă a arhipelagului. Dominată de Alpii Sudici cu ale lor piscuri care depășesc pe alocuri 3.000 m, insula înseamnă casă pentru doar puțin peste 1 milion de neozelandezi, mai puțin de un sfert din întreaga populație a țării. Clima mai dură și relieful mai dificil de cucerit din Insula de Sud nu au făcut-o atât de atrăgătoare pentru om precum Insula de Nord. Nici maorii nu au fost prea dornici să o populeze, multe triburi alegând să vină aici doar vara, pentru a procura hrană și resurse, dar și pentru a culege faimoasa *pounamu* (piatra de jad) din care confecționau felurite bijuterii.

Unul dintre primele trail-uri pe care le-am bătut a fost cel care străbate coasta Parcului Național Abel Tasman. Aerul exotic al plajelor sălbatice din parc te poartă cu gândul la Bali sau Caraibe sau știu eu ce insulă din Polinezia. Doar că atunci când intri în contact cu apa rece ca gheața, te trezești instant la dualitatea acestui tărâm care uneori te înșală cu aerele sale tropicale. Și așa îmi aduc aminte de vorbele lui Ryan, un american stabilit aici pe care l-am întâlnit în Wellington:

„Toți cei care vin în Noua Zeelandă regăsesc câte ceva din țara lor”. Și îi dau dreptate, fiindcă până la urmă, Noua Zeelandă are un pic din toate: plaje sălbatice care dau a Bali, dune de nisip care îmi amintesc de Sahara, fiorduri ca în Chile sau Norvegia și drumuri care duc către câtune uitate de lume, flancate cu plopi plantați de către imigranții scoțieni sau irlandezi care au vrut să facă acest loc să arate mai ca acasă. Convingerea îmi este întărită atunci când dau peste o reclamă care promovează diferite zone ale țării sub aspectul de similitudine cu locuri faimoase de pe planetă, inaccesibile în acest moment din cauza pandemiei.

În drum spre Westport pedalăm paralel cu Râul Buller. Culoarea albastră și peisajul sălbatic dominat de pereții stâncoși îmi aduc aminte de Patagonia. De altfel, Insula de Sud îmi amintește foarte mult de Chile și de perioada în care străbăteam Patagonia pe bicicletă cu fix doi ani în urmă. Pădurile de kahikatea domină întreaga regiune costieră. Împreună cu alți arbori din familia podocarpaceelor, precum rimu, totara, matai sau miro, și diferite specii de ferigi gigant, formează păduri cu vegetație luxuriantă care ne dau impresia că ne-am afla în Jurasic și ne așteptăm ca în orice moment să apară un dinozaur de după colț. În realitate, noi nu vom fi văzut dinozaurii, dar arborii kahikatea cu siguranță i-au văzut, aceștia avându-și originile în super-continentul Gondwana din care Noua Zeelandă s-a desprins în urmă cu mai bine de 85 de milioane de ani. Acești arbori sunt cunoscuți drept arborii-dinozaur fiindcă erau destul de răspândiți în Jurasic, și fiindcă în respectivul stadiu evoluționar păsările nu existau încă, se presupune că fructele acestuia erau mâncate și răspândite de către dinozaurii aviari. În timp ce mă informez despre toate astea, îmi confirm încă o dată cât de important este să petreci timp suficient într-o țară pentru a-i descoperi cele mai bine ascunse

DE LA STÂNGA LA DREAPTA, ÎN SENSORAR: Am vrut neapărat să ajung și pe câteva vârfuri impozante, printre care Ruapehu în Insula de Nord și Aspiring (3.033 m) în Alpii Sudici din Insula de Sud. Lacul glaciar Angelus din masivul Travers din Alpii Sudici, văzut de pe vârful cu același nume la primele ore ale dimineții. Pancake Rocks, pe Coasta de Vest a Insulei de Sud, sunt formațiuni stratificate de calcar erodate de mare.

secrete. În fugă, din mașină, ai doar șansa să confirmi niște stereotipuri și să bifezi câteva obiective de prim interes. Într-o lume incertă, frumusețea naturală și bizarul acestor meleaguri ne oferă o infuzie instantă de bunăvoie și fericire. Cu fiecare pedală cu care înaintăm în traseul de 1.500 de km prin Insula de Sud, mai descoperim câte un amănunt ciudat al acestei insule, conectându-ne cu diferite alte forme de viață și de a fi. Parcă anul acesta am fost mai conectați ca niciodată cu natura. În timp ce sute de milioane de oameni din lumea întreagă au fost obligați să rămână în casele lor, pentru noi, munții, văile, plajele și junglele Noii Zeelande ne-au fost casă. Parcă timpul s-a oprit în loc. Am ajuns să trăim într-o bulă și ne este frică de ziua când se va sparge și va trebui să înfruntăm adversitățile pandemiei.

Forța apei și a vântului a săpat în relieful coastei de vest a Insulei de Sud forme pe cât de ciudate, pe atât de unice. Expusă mării și intemperiilor climatice, este, poate, cea mai spectaculoasă parte a Noii Zeelande. În dreapta avem Marea Tasmaniei, în stânga, lanțul muntos Paparoa, ale cărui vâi formează canioane similare cu Blue Mountains din Australia sau Chapada Diamantina din Brazilia. Palmierii Nikau și ferigile imense te aruncă într-o atmosferă primitivă, direct în Gondwanaland.

O luăm încet, cât de încet putem. Mai explorăm câte o vale, mai urcăm un munte, mai dormim câte o noapte pe plajă. Parcă acolo somnul e cel mai adânc și odihnitor. Asta doar ca să ne trezim odihniți pentru o nouă zi de aventură cu cafelețu fierbinte în mână la prima oră a dimineții. Capul Foulwind ne aduce aminte de descoperirea europeană a arhipelagului de către expediția olandeză din 1642, condusă de Abel Janszoon Tasman, iar puțin mai la sud, Pancake Rocks ne aduc încă

odată aminte de creativitatea naturii și ceea ce forța apei poate crea în milioane de ani prin eroziune constantă. Formațiunile de carst domină partea aceasta de coastă. Și uite-așa, ușor-ușor, s-a scurs 2020, anul care a schimbat lumea și care ne-a schimbat inevitabil și pe noi. Ultima porțiune de traseu din Insula de Sud ne-a surprins împingând la bicicletele supraîncărcate cu bagaje pe ultima porțiune alpină a traseului care străbate valea flancată de Munții Eyre, între Queenstown și Invercargill. Într-una din ultimele seri, puțin înainte de asfințit, s-a lăsat o perdea de nori albi groși peste vale care a așternut o atmosferă de incertitudine peste noi. Oare ce va urma?

Insula Stewart

Am început noul an pe cea de-a treia insulă ca suprafață a arhipelagului, Insula Stewart sau Rakiura, cum este ea cunoscută în limba maori. În cele opt zile petrecute pe traseul care străbate partea de nord-vest a Insulei Stewart, am întâlnit un extraordinar total de patru persoane și patru păsări kiwi. Kiwi, una dintre cele mai bizare creații ale evoluției, acest ghemotoc pe jumătate orb, cu ciocul său lung dotat la capăt cu aparatul olfactiv care o ajută la procurarea hranei, e cea mai cunoscută și, în aceeași măsură, rară pasăre din Noua Zeelandă, unul dintre simbolurile naționale. Aceste întâlniri ne-au reconfirmat că Aotearoa are încă locuri neatinsse și puțin umblate, disponibile doar celor care sunt dispuși să facă pași în plus. Înainte de a ne imbarca în avionul care ne duce înapoi pe Insula de Sud, suntem rugați să ne punem măști, ca un fel de reminder că suntem totuși în mijlocul unei pandemii și, mai devreme sau mai târziu, va trebui să părăsim bula noastră și să-i înfruntăm realitățile. ■

STÂNGA: Locul de camping pe plaja Te Werahi, în apropiere de Capul Reinga, în cea de-a doua noapte petrecută pe Te Araroa Trail. Foarte multe porțiuni ale traseului care străbate Insula de Nord sunt situate pe plaje sălbatice.

DREAPTA: În Bluff, la Strâmtoarea Foveaux, la capătul traseului nostru prin Insula de Sud, pe care am parcurs-o pe biciclete, pedalând peste 1.500 de km. Există multe modalități de a explora Noua Zeelandă, dar felul nemotorizat în care am ales noi să o facem ne-a permis să absorbim fiecare clipă, fiecare loc, fiecare experiență.

